

Agrár-környezetvédelmi Modul

Agrár-környezetvédelem, agrotechnológia

KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁSI MÉRNÖKI MSc
TERMÉSZETVÉDELMI MÉRNÖKI MSc

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A környezetvédelem kialakulásának rövid áttekintése. 92.lecke

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A szervezett nemzetközi környezetvédelem kialakulása

A Nemzetközi Konferenciák:

- I. 1968. Római Klub;
- II. ENSZ I. Környezetvédelmi Világkonferencia (Stockholm, 1972);
- III. Európai Bizottsági és Együttműködési **Értekezlet** (Helsinki, 1975);
- IV. Környezet és Fejlesztés Világbizottság **(Bruntland Bizottság 1984-1987);**
- V. ENSZ Környezet és Fejlődés Konferenciája (UNCED 1992. június 2-14. Rio de Janeiro).

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

I. Római Klub: 1968.

- Aurelio Peccei hozta létre (10 országból, 30taggal indult);
- Fő cél: globális problémák megoldása;
- A tudományos társaság feladata: fejlődés elemzése, feltárása, a határozott célok megfogalmazása;
- Világmodelleket hoztak létre;
- A várható jövőt dolgozták ki, ezen belül a főbb témakörök: népességnövekedés, ipari termelés, élelmiszertermelés...

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Római Klub hatása:

- 14 modellt hoztak létre (Mi történik, ha? modellek);
- Modellekből **javaslatokat**, következtetéseket fogalmaztak meg, pl.: csökkenteni kell a meg nem újuló természeti erőforrások használatát, tudomány és technika alapján egy újabb és jobb világot hozhatunk létre;
- **Cél:** népességekrolatozás, hatékony anyagfelhasználás a természet védelmével;
- **3 elméleti modell** létezik:
  1. Különböző forrásoknak nincsenek korlátai
  2. Az erőforrásoknak vannak határai, de már késő cselekedni
  3. Az erőforrásoknak vannak határai, de még lehet cselekedni.

Globális problémák megoldására született modellek:

- M.Mesarovic-E.Pestel 1974. : Fordulóponton az emberiség;
- W.Leontief 1976. : A Világgazdaság jövője (ENSZ megbízás alapján);
- J.Tinbergen 1977. : A nemzetközi rend átalakítása (ENSZ megbízás alapján);
- Gábor Dénes 1976. : Hulladék korszak után;
- László Ervin 1977. : Célok az emberiség számára
- Több szerző 1979.: A tanuláshoz nincsenek korlátai.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

II. ENSZ I. Környezetvédelmi Világkonferencia (Stockholm, 1972)

- 1972. Június 5. Az első Környezetvédelmi Világkonferencia;
- 113 tagállam vett rajta részt (nem vett rész Kína és Románia kivételével a szoc. országok, de még ebben az évben Mo. is aláírta);
- A konferencia mérföldkövet jelentett;
- Eredménye: (a 4 dokumentum)
  1. Nyilatkozat az emberi környezetről
  2. Nyilatkozat az irányelvekről
  3. Akcióprogram javaslat
  4. Szervezeti intézkedések.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

II./1. Nyilatkozat az emberi környezetről

- Az ember hozza létre, a környezet fizikai létét az ember határozza meg;
- Az ember fejleszteni és elpusztítani is tudja a környezetét;
- Globális szinten kell megelőzni a környezetszennyezést;
- Az ember az intellektuális fejlődést elősegítheti.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

II./2. Nyilatkozat az irányelvekről

26 irányelvet fogalmaztak meg, néhány fontosabbak közül:

- Az embernek joga van a minőségi környezethez;
- Term. Erőforrásokat meg kell őrizni;
- Fenntartható fejlődés;
- El kell kerülni az olyan szennyezőanyag használatát, amely az ökológiai egyensúly megbomlását eredményezi;
- Szabvány, szemlélet, oktatás kialakítása;
- A tömegpusztító eszközöktől meg kell védeni az embert és a környezetét;
- Tudományos kutatás segítése...

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

II./3. Akcióprogram javaslat

180 akcióprogram született, a kiemelkedőbbek:

- Településkörnyezet kialakításakor figyelembe kell venni a környezet védelmét;
- Családtervezések megalapozása;
- Természeti erőforrásokkal való gazdálkodás környezeti szempontok figyelembevételével;
- Talajminőség megőrzés;
- Erdők, rezervoárok megőrzése;
- Vegyszerek környezetkímélő alkalmazása;
- Radioaktív hulladékok elhelyezése...

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

II./4. Szervezeti Intézkedések

- Jún.5. Környezetvédelmi Világnap;
- UNEP: Egyesült Nemzetek Környezetvédelmi Program, Székhelye: Nairobi (Kenya fővárosa);
- EU titkárságot hoztak létre Genfben;
- WEM Monitoring rendsz. létrehozatala;
- Kialakultak zöld mozgalmak;
- Földi megfigyelő szolgálat jött létre.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

III. Európai Bizottsági és Együttműködési Értekezlet (Helsinki, 1975.)

- 1975. augusztus 1.
- **Megállapították:** megelőző intézkedésekkel lehet a környezetkárosodást leghatékonyabban megelőzni;
- Európa, USA és Kanada egyöntetűen **vállalták**, hogy a legmagasabb szinten biztosítják a világ környezetbiztonságát;
- **Záróokmány:** „Együttműködés a gazdaság, a tudomány és a technika, valamint a környezetvédelem területén.”

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

IV. Környezet és Fejlesztés Világbizottság (Bruntland Bizottság 1984-1987)

- World Commission on Environment and Development;
- Bizottság vezetője: Gro Harlem Bruntland (Norvégia miniszter asszonya);
- Bizottság tagjainak száma: 22;
- Láng István akadémikus is tagja volt! ;
- Tagok: Bruntland asszony választotta ki, az alapvető elv ez volt: 50% fejlett országból-50% fejlődő országból, politikusok, közéleti személyek és tudományos képviselők is, földrajzilag különböző helyekről.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A Bizottság 8 kulcskérdése:

1. A népesedés a környezetvédelem és a fenntartható fejlődés perspektívái;
2. Energia és környezetvédelem;
3. Ipar
4. Élelmiszer-biztonság, mezőgazdaság, erdészet;
5. Emberi települések;
6. Nemzetközi gazdasági kapcsolatok;
7. A környezetgazdálkodást támogató döntési rendszerek;
8. Nemzetközi együttműködés.

Hiányzik: oktatás, nevelés, környezettudatosság
témaköre => kritikát kapott .

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

„Közös Jövők” jelentés

- „ Our Common Future”;
- 1987 februárjában fogadták el a jelentést Tokióban;
- Alapkonceptió: a Föld minden lakosának joga van arra, hogy emberhez méltó körülmények között élhessen és legalább az alapvető emberi szükségleteit kielégíthesse;
- Fenntartható fejlődés koncepciója;
- Stratégiakidolgozás a környezetkímélő fejlődéshez;
- Módszerek és eszközök felmérése a nemzetközi együttműködéshez;
- Hosszútávú környezetvédelem kidolgozása.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A Konferencia következményei

- Elkezdődött a nemzetközi együttműködés a Föld érdekében;
- Egyetértés született abban, hogy a fenntartható fejlődésnek 3 alappillére van: 1. környezeti, 2. gazdasági, 3. társadalmi;
- Az 1992-es Rio de Janeiroi Konferencia koncepcionális és dokumentációs háttérét ez a Környezet és Fejlődés Konferencia szolgáltatta.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

V. ENSZ Környezet és Fejlődés Konferenciája 1992. Rio de Janeiro

- UNCED (United Nations Conference on Environment and Development) Egyesült Nemzetek Környezet és Fejlődés Konferenciája;
- Konferencia tárgyalási szakasza: 1992.jún.3-11;
- Föld csúcstalálkozó: 1992.jún.12-13;
- Konferencia előkészítése: 2 évet vett igénybe;
- Résztvevők: 30.000 fő.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A Konferencia résztvevői

- 178 ENSZ tagállamból 172 küldött hivatalos delegációt, ebből 112-öt államfő vezetett;
- 761 nem kormányzati (mindenekelőtt környezet- és természetvédelmi) szervezet;
- 8700 fő külföldi sajtótag;
- Magyarországról jelen volt:
Gönc Árpád köztársasági elnök (Ő írta alá az Éghajlat-változási Keretegyezményt és a Biológiai Sokféleségről szóló Egyezményt)
Keresztes K. Sándor környezetvédelmi miniszter(a tárgyalási szakaszban ő vezette a magyar delegációt).

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A Konferencia Dokumentumai:

1. A Riói Nyilatkozat;
2. Feladatok a XXI. Századra (AGENDA 21);
3. Nyilatkozat az erdők védelméről;
4. Kertegyezmény az Éghajlati Változásokról;
5. Egyezmény a Biológiai Sokféleségről.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

1. A Riói Nyilatkozat (27 elv)

- Fenntartható fejlődés elérése;
- A környezetvédelem az élet minden szintjébe tevékenységébe épüljön be;
- A környezeti ügyeket az összes állampolgár részvételével lehet megoldani;
- Törekedni kell az elővigyázatosságra;
- Környezeti hatástanulmányokat kell készíteni;
- Minden természeti katasztrófáról értesíteni kell az államnak a lakosságot;
- A nők szerepe létfontosságú;
- Együtt kell működni a szegénység leküzdésében...

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

2. Feladatok a XXI. Századra:

- *Első rész:* a környezet és fejlődés általános problémáit tárgyalja;
- *Második rész:* a környezet egyes elemeinek védelmével foglalkozik;
- *Harmadik rész:* a társadalmi, gazdasági tényezőket tekinti át;
- *Negyedik rész:* a végrehajtás, a megvalósítás eszközeit sorolja fel.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

3. Nyilatkozat az erdők védelméről

- Nem kötelező az ENSZ tagállamokra nézve, csak ajánlásokat tartalmaz;
- Minden erdőtípusra kiterjed a védelem, de leginkább az esőerdők vannak a középpontban;
- A fejlődő országokat indokolt támogatni a fenntartható erdőgazdálkodás érdekében;
- A meglévő területek védelme mellett szükséges az erdőterületek növelése is;
- Az országok területén elhelyezkedő erdőfelületért az adott ország a felelős.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

4. Keretegyezmény az Éghajlati Változásokról

- **Savas esők** problémaköre: a kén dioxid kibocsájtást 1980-hoz viszonyítva 1993-ra 30%-al kell csökkenteni;
- **Ózonlyuk** problémaköre: 1988-as Montreali jegyzőkönyv alapján: a CFC-k használatát az 1986-os bázishoz viszonyítva 2000-re 50%-al kell csökkenteni;
- **Üvegházhatás** problémaköre: szén - dioxid kibocsájtás csökkentése (a Kiotói- konferencián konkretizálják a százalékos csökkentési arányokat, mely 2005. Február 16-án lépet életbe).

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

5. Egyezmény a Biológiai Sokféleségről

- Felismert és elnevezett fajok száma a Földön: 1,4 millió (3/4-e állat, 1/4-e növény);
- Megoszlása: 74% trópusi övben, 24% mérsékelt övben, 2% a sarkokon;
- Kipusztítási arányok:

i.e. 1600-ig	1000 évenként	1 faj	
	1600-1900	4 évenként	1 faj
	1900-1970	évente	1 faj
	1975-ig		100 faj
	1985-ig		1000 faj
	1990-ig		10.000 faj
	2000-ig		20.000 faj.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

VI. A „mai” Konferenciák

- A múltban elkezdett gyakorlatot egyre nagyobb nemzetközi összefogással, programokkal a globális érdekekért folytatják.
- 1997. Conference of Parties 3 fordulója Japánban: A Kiotói – Konferencia;
- 2002. aug. 26- szept. 4. : Fenntartható Fejlődés Világtalálkozója – Johannesburgi Konferencia (191 ország);
- 2005. febr. 16. életbelép a Kiotói- Jegyzőkönyv.

ELŐADÁS Felhasznált forrásai

- Szakirodalom:
  1. Ángyán J.- Fésűs I.- Podmaniczky L.- Tar F.- Vajnáné Madarassy A.: 1999. Nemzeti Agrár- környezetvédelmi Program. Agrár- környezetgazdálkodási tanulmányi kötetek. 1. kötet, FVM, Budapest, 174 p.
  2. Ángyán J.- Menyhért Z. : 1988. Integrált, alkalmazkodó növénytermesztés. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 163 p.
  3. Demeter, A. (szerk) (2000) Natura 2000 – Európai hálózat a természeti értékek megőrzésére, Öko Rt., Budapest
- Egyéb források:
  1. A nemzeti agrár-környezetgazdálkodás honlapja: www.nakp.hu
  2. A NATURA 2000 honlapja: www.natura2000.hu

Debrecen Egyetem
Mezőgazdaság- Élelmiszertudományi és
Környezetgazdálkodási Kar

Pannon Egyetem
Georgikon Kar

Köszönöm a figyelmet!

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg